

VISOKA SVIJEST JEDNOG RADNIKA - HEROJA

Koliko je bilo gibanje među radnicima i vjera u dolazak novog doba, neka nam posluži slučaj radnika - električara Perice Rauša iz Veselog Brijega - Banja Luka.

Perica Rauš, sin Djure - radnika, rođen je 1903. godine, svršio je 4 razreda osnovne škole i poslije toga pošao na zanat elektro-mehaničarski. Kad je odslužio vojsku zaposlio se kod Bosna Bois dd. parna pilana u Banjoj Luci.

Čim se je uposlio, učlanio se je u radnički sindikat. Politički se je opredijelio za Komunističku partiju, u kojoj je radio i pomagao istu na svakom koraku. Pridržavajući se ranije taktike komunističkih trojki i petorki, rekao je: "Sve ću vam učiniti, ali me ne unosite u spisak - jer će nas otkriti policijska njuškala i sve upropa-stiti". Najtješnje veze održavao je sa Franjom Sarafinom, od kojeg je primao na zni propagandni materijal i isti dijelio među željezničarima. Često je putovao vozom radi opravaka telefona po pružnim stanicama. Jednom prilikom se vozio noću u Šiprago i na stanici u Obodniku, kad je voz stajao, priljepio je na suprotnoj strani stanice natpis: "Živio Staljin, živjela Sovjetska Rusija". Sutradan su žandari vodili istragu po ovom postupku.

Godine 1936. razmatrajući sa Franjom Sarafinom opštu političku situaciju, predviđajući da bi oružje uskoro moglo zatrebati, rekao je Sarafinu da će mu nabaviti četiri revolvera, što je i učinio i to jedan od nabavljenih revolvera namijenjen je i predat Sarafinu, jedan Muhamedu Kazazu, a dva ostala drugim licima.

Ova svijest i požrtvovanost Perice Rauša manifestovala se u punoj mjeri i u prvim danima ustanka, kad su goloruki partijci u većem broju odbjegli u Šumu.

Perica Rauš stenovao je van grada - na Veselom Brijegu, koja je okolnost bila pogodna za dolazanje pripadnika Partije njegovoj kući u toku noći i primanje municije i drugih stvari od njega.

Bio je vrlo dovitljiv, a pomoglo mu je i samo njegovo prezime - Rauš, što mu je omogućilo lakše uvlačenje u redove domobrana, koji su raspolagali municijom i bili u mogućnosti da istu daju.

Godine 1941. kad je teren bio slobodan, poslao je Perica partizanskom komandantu Karlu Rojcu na Ponir (više Banje Luke) dva natovarena konja razne municije po seljaku Jovanu i Simi Čajiću iz Retrovca, koji su i danas živi.

U najtješnjoj vezi stajao je Perica sa komandantima: Karlom Rojcom, Ivićem Mažarom, Ferom Mečavom i Bošom Mažarom, koji su se obraćali Perici pismom u slučajevima raznih borbenih i drugih potreba. Ova pisma Perica je čuvao, a ja sam ih čitao kad sam ga posjećivao. Pomenuta pisma uništila je Peričina supruga tek 1944. godine, iz razloga što se bojala da će ista pasti u ruke policije, jer je te godine Perica bio uhapšen i sproveden u logor Stara Gradiška.

(O Perici Raušu opštrnije govorim u mom dijelu "Črtice iz Narodno-oslobodilačkog pokreta").

Medeno Polje, 20. III-1959.g.

Martin Zrelec s.r.

Prepisala: Marta Perković

Spravili sa originalom u Muzeju Bosanske Krajine u Banjoj Luci

1. Lukoć Luka
2. Perković Anđelija

OVJERAVA
DIREKTOR MUZEJA - a
Branko Sručić

Arhiv Bos. krajino B. Luka
ABK 209-MG-11/73